



16. Aggustusi 2024

UKA2024/85

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Niuertarfinni iluanaaruteqartarneq pillugu inatsisissatut siunnersuummik Naalakkersuisut suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortaq Doris Jakobsen Jensen, Siumut)

Tungavilersuut

Nunatta avinngarusimanera, nioqqutissat amerlanerpaartaasa Danmarkimit tikisinneqartarnerat, nunarsuarmi akit allanngorarnerat aammalu iluanaaruteqarnissamut inatsiseqannginnerput tungavigalugu nunatsinni akit qaffasissorujussuupput minnerunngitsumik isorliunerusuni, sikusartumi, nunaqarfinni illoqarfinnilu Pilersuisoqarfiusuni.

Innuttaasut asuliinnaanngitsoq aningaasaqarniarnermikkut unammillerneqaqqapput, tamatumani isertitakinnerusut kisimik eqqugaannatik aamma akunnattumik isertitallit ilanngullutik eqqugaapput. Tamannalu pivoq naak Naalakkersuisut Inatsisartullu akinik apparsaniarlutik iliuuseqaraluartut, tassami ataatsimut isigalugu sunniutaat annikitsuinnaanngikkaangamik sunniuteqanngivissortarput.

Nunatsinni nioqqutissat akii apparsaniarlugit iliuusissat assigiinngitsuusinnaapput, assersuutigalugu Danmarkip avataanut akikinnerusumik niueqateqarneq aqutissiuunneqarnerusinnaavoq, isumaqatigiissutit atuuttut eqaallisaaffigineqarsinnaapput imaluunniit pisiniarfiit iluanaarniarsinnaanerit nutaamik inatsisiliuunneqarsinnaavoq.

Akit qaffasinnerinut ajornanngitsumik Europami sorsunneq pisuutinneqarsinnaavoq kisianni assersuutigalugu Danmarkimi nioqqutissanik pisiniarfigisartagarput nioqqutissat akiisigut annikitsuinnarmik agguaqatigiissillugu eqqugaanikuuvoq, taamaattumik tamanna annerusumik tikkuarneqarsinnaanngilaq.

Taamaakkaluartoq nunatsinni nioqqutissat tikisittakkatta akivii Danmarkimi akigitinneqartunut naleqqersuutissagaanni, nunatsinni akigitinneqartartut akisunerujussuusarput aammattaaq maluginiagassaavoq niuertarfinni akigitinneqartut apparneq ajornerat, naak politikikkut akit qaffatsaaliorniarlugit iliuuseqartoqaraluartoq. Taamaattumik piginneqatigiiffiit – pingaartumik suliffeqarfiit inuiaqatigiit pigisaasa - appaaneq ajornerat inuiaqatigiinnut artukkiisarpoq.



Nunani allani takornartaanngilaq niuertut akornani unammillerfiugaluartuniluunniit kisermaassisutut pissuseqartumik ingerlatsisoqalinnginnissaa siunertaralugu nakkutilliisoqartarmat. Uagullu nunatsinni nakkutilliinissaq pisariaqarnerusutulluunniit isigineqartariaqartoq isumaqarpunga, tassami amerlasoorsuunnginnerput pissutigalugu namminersortut akornanni unammineq immini killegarsinnaavoq taamalu unammeqatigiinneq tunngavigalugu akitigut nalimmassaasarneq apeqqusernarsinnaasarluni.

Niuertarfinni iluanaaruteqartarnerup nakkutigineqarnerusinnaanngornissaa pillugu suliaqaqqusineq Inatsisartunit ilalerneqassappat, makku ilanngullugit nalilersorneqassasut takorloorneqarsinnaapput, taakkulu tikiinginnerini naqissuserusuppara, atuisut illersorneqarnissaat siunnersuummi pineqarmat, pineqarani niuertut unneqqaserluttut pasinarsarneqarnissaat.

-

Atuisut sinnerlugit akinik misissuisinnaaneq iliuusissaqarfiullunilu nukittorsarneqartariaqartoq malunnarpoq, pineqarlutik pisortat ingerlataat aamma namminersortut niuertarfiutaat, soorlu Pilersuisutut brugsforeningitullu ilusillit allallu niuertarfiit arlalikkaartunik illoqarfinnilu arlalinni ingerlanneqartut.

Misissuineq aallartitsinnagu pissusissamisuusaaq pineqartut kattuffii assigisaalluunniit akigitinneqartut pillugit oqaloqatigineqarpata. Immikkut misissuinissaq aalajangiunneqarsimappat inerniliunneqarsimasut tamanut saqqummiutinnginnerini misissuiffigineqartut oqaaseqaateqarnissaminnut periarfissinneqartassapput.

Ilanngullugu pisariaqarfiatigut Naalakkersuisut akinik qaffatsaaliuinissamut periarfissaqarnerusariaqarput, soorlu pisiassanut aalajangersimasunut iluanaarutaasinnaasup qaffasinnerpaaffissaanik aalajangersaasinnaanngorlugit, tamannali aatsaat pisinnaassaaq akinik misissuinermi uppernarsineqarsimappat, pisiassanut ataasiakkaanut ulluinnarnilu pisariaqartinneqartunut iluanaaruteqarpallaarujussuarluni ingerlatsisoqartoq.

-

Siunnersuummut tunngatillugu innersuussutigaara, Inatsisartunut ilaasortap Lars Poulsenip, Atuisartoqarnermut Unammilleqatigiinnermullu Aqutsisoqarfirmut apeqquteqarnerani akissut¹ aamma kingorna § 37 naapertorlugu apeqquteqarnermini akissut².

Isumaqarpunga eqqarsarnartoq, akinut tunngatillugu misissuinissat tutsuiginartumik ingerlanneqarsinnaanerit pisinnaajunnaarlugu aqqissuussisimagatta. Unalu siunnersuut ima siunertaqarniartussaavoq, paasissutissat eqqortut tunngavigalugit atuisunut akigitinneqartartut

¹ <https://siumut.gl/wp-content/uploads/2024/01/Akinik-misissuisarnerit-pillugit-Namminersorerullutik-Oqartussat-nalunaarutaat-pillugu-saaffiginnissummut-tunngatillugu.pdf>

² https://ina.gl/media/tqjdmwt/056_2024_dagligvarepriser_lapou_akissut.pdf



inissisimanerat qaammaasaqarfigineqarnerullunilu iliuseqartoqarsinnaangussasoq, pingaartumik suliffeqarfiit pisortat pigisaat pineqarsimatillugit.

Qulaani tunngavilersuutikka innersuussutigalugit siunnersuutigaara, iluanaaruteqarpallaartarnerup nakkutigineqarnerulernissaa pillugu inatsiseqalernissarput sulissutigineqassasoq.

Siunnersuut Inatsisartunit ilalernerqarnissaa neriuutigalugu oqallilluarnissatsinnik kissaassivunga.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Naatsorsuutigineqarpoq allaffissornikkut kingunissai tassaassasut, atorfillip ataatsip ukiumut sulinera, imaappoq 500.000 kr.

Namminersortunut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Naatsorsuutigineqarpoq aningaasartuutit niuertarfiutillit ingerlatsinerminnut atugassareriigaat tunngavigalugit suliassat pineqartut naammassineqarsinnaassasut.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Ilimagineqarpoq atuisut nioqqutissanik akikinnerusunik aamma akitigut paasiuminarnerusunik pisiniarfinni takusaqarsinnaangussasut.